

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

Tilhørerkreds:	Folketingets Retsudvalg
Anledning:	REU samrådsspørgsmål Æ-Å og AA-AD
Taletid:	Ca. 20 min.
Tid og sted:	Tirsdag den 5. februar 2013, kl. 15.00
Dok nr.:	1148784

[Indledning]

Retsudvalget har stillet i alt 7 spørgsmål i anledning af den medieomtale, der var før jul af tal for absenteringer fra Retspsykiatrisk afdeling i Risskov. Hvis udvalget er enig, vil jeg besvare alle syv spørgsmål samlet.

Jeg vil indlede med at sige, at det selvfølgelig ikke er i orden, hvis regionerne ikke har den nødvendige sikkerhed i retspsykiatrien. Det kan hverken patienterne, medarbejderne, de pårørende eller omgivelserne være tjent med.

Og det er heller ikke i orden, hvis regionerne ikke selv har overblik over, hvor mange patienter, der absenterer fra afdelingerne. Det vil jeg vende tilbage til.

Jeg vil også lige – for at undgå forvirring om begreberne – oplyse, at når jeg taler om absenteringer, dækker det over både *rømninger*, som omfatter patienter, der uden tilladelse forlader et lukket afsnit eller en lukket have. Det dækker over *undvigelse*, som omfatter patienter, der stikker af fra personale, der ledsager dem under bevilget udgang. Og endelig dækker det over *udeblivelser*, som omfatter patienter, der ikke returnerer eller returnerer for sent i forbindelse med uledsaget udgang.

Og heldigvis er det sjældent, at retspsykiatriske patienter begår ny kriminalitet under disse absenteringer.

Derfor vil jeg også bruge denne lejlighed til at slå et slag for, at pressen - og andre - i sådanne sager ikke bidrager til yderligere at stigmatisere de

retspsykiatriske patienter og de psykiatriske patienter generelt. Bl.a. er det uacceptabelt, at retspsykiatriske patienter i visse sammenhænge omtales som ”fanger”, og at absenteringer omtales som ”fangeflugter”.

Det bidrager ganske enkelt ikke til den afstigmatisering af psykiatrien, som vi ønsker, hvis enhver absentering bliver slået stort op og fremstillet som noget, omgivelserne skal frygte.

For det er *langt fra* alle retspsykiatriske patienter, der er farlige. Det er jo også derfor, at der i lovgivningen er indbygget mulighed for, at domstolene kan idømme særforanstaltninger af forskellig grad – også i forhold til sikkerhedsniveauet - når en person, der er sindssyg, idømmes en foranstaltning i stedet for en egentlig straf.

Inden jeg besvarer spørgsmålene, vil jeg orientere udvalget om, at jeg til brug for min besvarelse af spørgsmålene Æ, Ø, AA, AC og AD har fået et bidrag fra Region Midtjylland, som er den ansvarlige myndighed i forhold til absenteringerne fra Retspsykiatrisk afdeling i Risskov.

[Samrådsspørgsmål Æ]

Og så vil jeg vende mig mod det første samrådsspørgsmål – Æ -, hvor jeg bliver bedt om at kommentere på artiklen på bt.dk den 18. december 2012, om ansatte i Risskov, der under anonymitet angav, at hospitalsledelsen dækkede over absenteringer.

Særligt ønsker udvalget mine kommentarer til oplysningerne om, at: - og jeg citerer - ”der også internt på afdelingen er blevet gjort opmærksom på, at de

flugter, offentligheden og regionens ledelse var blevet oplyst om, umuligt kunne passe”.

Det er selvfølgelig helt uacceptabelt, hvis ledelsen har forsøgt at dække over de reelle forhold.

Region Midtjylland har redegjort for, at det først oplyste antal absenteringer var ufuldstændigt, og at regionen har fået det indtryk, at Retspsykiatrisk Afdeling ikke bevidst har søgt at tilbageholde oplysninger.

Hvorfor det oplyste antal absenteringer var ufuldstændigt, kommer vi til i det næste samrådsspørgsmål Ø.

[Samrådsspørgsmål Ø]

Det spørgsmål vedrører nemlig netop Region Midtjyllands fejlinformering om antallet af flugter.

Regionen har oplyst, at den i 2010 indførte en systematisk registrering af absenteringer via indberetning fra afdelingerne til regionens administration. Indberetningerne blev samlet i en regional database. Indførelsen af registreringerne skete – som vi kan konstatere - efter der var politisk opmærksomhed på området i 2009 og 2010, jævnfør min forgængers besvarelse af REU spm. 1508 fra november 2010, som retsudvalget henviser til i spørgsmålet.

Regionen har redegjort for, at man efterfølgende har benyttet tallene fra afdelingernes registreringer som grundlag, når der skulle oplyses om antallet af absenteringer, fordi man var af den overbevisning, at der på *alle* psykiatriske afdelinger i regionen var indført en systematisk registreringspraksis.

Da man så erfarede, at regionens tal ikke var i overensstemmelse med tal fra Østjyllands Politi, blev journalerne for alle indlagte patienter på Retspsykiatrisk Afdeling i 2012 gennemgået i to uafhængige undersøgelser, udført dels af Retspsykiatrisk afdeling i Risskov, dels af regionens administration.

Ved journalgennemgangen blev det konstateret, at alle de episoder, som Politiet har registreret, er beskrevet i patientjournalerne, men at dette ikke er blevet indberettet til den regionale database.

Regionen har oplyst, at opsamling af data til den regionale database nu gøres lettere, så registrering i den regionale database sikres.

Den endelige opgørelse efter journalgennemgangen viser – ifølge regionens oplysninger - at der er sket en markant nedgang i antallet af *rømninger* i 2012. I 2012 var der 5 rømninger. I 2010 var der 22 rømninger. Ifølge regionen afspejler nedgangen de tiltag, regionen iværksatte efter rømningerne i 2010, hvor fx døre, vinduer og låse blev udskiftet og forstærket, hvor haver og hegn blev yderligere sikret, og hvor der blev justeret på en række af personalets arbejdsgange, procedurer og rutiner.

Regionen har oplyst, at den ikke satte spørgsmål ved registreringerne i databasen, idet man anså nedgangen i absenteringerne generelt som resultatet af disse tiltag.

Det fremgår af regionens seneste redegørelse, at regionen på et møde den 21. december 2012 indskærpede afdelingsledelserne vigtigheden af at følge retningslinjerne for absenteringer, herunder registreringerne.

[Samrådsspørgsmål Å]

Så kommer jeg til spørgsmål Å, hvor jeg bliver bedt om at redegøre for, hvilke initiativer, jeg vil sætte i værk for at sikre, at tallene for andre retspsykiatriske afdelinger er korrekte og for at forhindre sådanne fejl fremover.

Som bekendt er det regionerne, der har ansvaret for sygehusene. Det betyder også, at de har pligt til at sikre, at patienterne ikke absenterer. Korrekt og fyldestgørende registrering er et rigtigt vigtigt værktøj for regionerne og for afdelingerne, når de skal tilrettelægge indsatser og sikre sig mod absenteringer.

Region Midtjylland har redegjort for, at der tages hånd om problemet, således at det sikres, at alle absenteringer registreres korrekt. Og regionsrådsformand Bent Hansen udtalte i forbindelse med sagen til pressen, at han har forlangt fremover at få månedlige indberetninger om absenteringer.

Jeg har derfor en klar forventning om, at der i såvel Region Midtjylland som i de øvrige regioner er styr på såvel registreringen som forebyggelsen af absenteringer.

[Samrådsspørgsmål AA]

I spørgsmål AA beder udvalget mig om at oplyse, hvor langt tilbage i tiden misinformationen i forhold til flugter fra retspsykiatrisk afdeling i Risskov strækker sig.

Region Midtjylland har oplyst, at regionen etablerede deres database over absenteringer med indberetning på papir i 2010, og derfor har de data herfra tilbage til 2010. I perioden 2007 til 2010 blev der ikke gennemført systematisk indsamling af data om absenteringer. Så tallene fra denne periode er kun at finde i patientjournalerne i de fire forskellige journalsystemer, som er en reminiscens fra de fire tidligere amter.

Regionen oplyser, at den først med indførelsen af den fælles elektroniske patientjournal i 2012 har fået mulighed for at indføre en ensartet registreringspraksis.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at Statens Serum Institut – med inddragelse af regionerne – er i gang med at se på, hvordan antallet af registreringer på forskellige områder i psykiatrien kan tilpasses, herunder at gøre det muligt at registrere absenteringer, så tallene kan trækkes gennem LandsPatientRegisteret. Det vil sikre en ensartet og effektiv registrering - noget regionerne også har efterlyst.

Men uanset hvilket system, der skal registreres i, så forudsætter det jo, at regionerne rent faktisk registrerer i systemerne. Så jeg vil stærkt opfordre

regionen – og de øvrige regioner - til fremadrettet at sikre, at der registreres i henhold til retningslinjerne.

[Samrådsspørgsmål AB]

Så er vi fremme ved spørgsmål AB.

Her beder udvalget mig oplyse, om jeg har overvejet at få bistand fra Kriminalforsorgen til i højere grad at sikre de retspsykiatriske afdelinger og dermed sætte en effektiv stopper for flugter.

Som tidligere nævnt – og som udvalget ved - så er det regionernes ansvar, at der er den nødvendige sikkerhed på sygehusene.

Det anbefales i Danske Regioners rapport om kvalitet og sikkerhed i retspsykiatrien, at regionerne formulerer standardiserede sikkerhedskrav for de retspsykiatriske afdelinger med bistand fra Kriminalforsorgen og eventuelt andre relevante aktører.

Det fremgår af en oversigt fra Danske Regioner over implementeringen af anbefalingerne i rapporten - som jeg oversendte til Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg i forbindelse med min besvarelse af spørgsmål 187 den 17. januar 2013 - at Danske Regioner har nedsat en tværregional arbejdsgruppe, som udarbejder anbefalinger på området.

Det fremgår også, at arbejdsgruppen har trukket på relevante eksterne aktører, herunder Kriminalforsorgen og Dansk Brand- og Sikringsteknisk Institut.

Dette arbejde har ifølge det oplyste foreløbige resultat i 11 konkrete anbefalinger om sikkerhed - såsom hegn, vinduer, sluser m.v. på de specialiserede retspsykiatriske afdelinger. Anbefalingerne udspringer af en række principper om sikring af vinduesglas og døre, og om sikring af fx hegn, mure og andre bygningsdele. Anbefalingerne omfatter også vidensdeling og læring på tværs.

Anbefalingerne retter sig mod de specialiserede retspsykiatriske afdelinger, hvor kravene til sikkerheden er høj, og anbefalingerne skal – i videst muligt omfang - kunne implementeres i såvel det eksisterende byggeri, som i nybyggeri.

[Samrådsspørgsmål AC]

Og nu til spørgsmål AC, hvor jeg bliver bedt om at redegøre for Region Midtjyllands whistleblowerordning, som regionens psykiatridirektør, Gert Pilgaard, henviser til i sine udtalelser til bt.dk den 17. december 2012.

Regionen har redegjort for, at den bevidst har søgt at fremme en kultur, hvor medarbejdere og ledere tager problemer op åbent og forsøger at løse dem. Regionen mener, at der deri også ligger en forpligtelse til i alvorlige tilfælde, at bringe problemerne videre op i systemet. Denne tilgang er fastslået både i regionens ledelses- og styringsgrundlag og i medarbejder- og arbejdsmiljøaftalen, der er indgået med de faglige organisationer i regionen.

Regionen oplyser, at der således ikke er tale om en whistleblowerordning i klassisk forstand, hvor kritik eller oplysninger anonymt leveres til en ekstern aktør.

I regionens tilfælde meddeles kritik og oplysninger internt til en ledelsesrepræsentant, og medarbejdere vil i disse situationer kunne inddrage deres tillidsrepræsentant/arbejdsmiljørepræsentant. Ved forhold af særlig alvorlig karakter er lederen og medarbejderen/ tillidsrepræsentanten/ arbejdsmiljørepræsentanten desuden forpligtet til at følge, hvorvidt henvendelsen fører til handling – og i modsat fald gå videre op i ledelsessystemet.

[Samrådsspørgsmål AD]

Nu til det sidste spørgsmål – AD. Her bliver jeg bedt om at redegøre for, hvilke konsekvenser de forkerte oplysninger har haft eller vil få, f.eks. i forhold til Danske Regioners rapport fra 2011 om ”Retspsykiatri – kvalitet og sikkerhed”.

Til det spørgsmål har regionen oplyst, at anbefalingerne i rapporten ikke er direkte baseret på antallet af absenteringer, samt at data vedr. regionen ikke fremgår direkte af rapporten.

Men – som det er fremgået af mine besvarelser – så har sagen fået konsekvenser i Region Midtjylland, hvor der nu er skærpet opmærksomhed på at sikre, at der registreres i overensstemmelse med de regionale retningslinjer.

Og i regionerne følges der under ledelse af Danske Regioner op på anbefalingerne, som det også fremgår af min besvarelse den 17. januar 2013 af

spørgsmål 187 fra Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg. Så regionerne er i fuld gang med at implementere mange af anbefalingerne i rapporten.

Hvad der i øvrigt fra centralt hold skal ske på området, vil regeringen tage stilling til i sin kommende handlingsplan for psykiatrien, der bl.a. baserer sig på arbejdet i regeringens psykiatriudvalg, der også omfatter det retspsykiatriske område.

[Afslutning]

Afslutningsvis kan jeg konkludere, at ledelsen i Region Midtjylland ikke sikrede, at absenteringer blev indberettet til regionens database. Og det er selvfølgelig helt uacceptabelt.

Men jeg er da glad for at kunne konstatere, at regionsledelsen er enig med mig i dette synspunkt, og at sagen derfor har haft konsekvenser i regionen.

Dels har regionsrådsformanden, Bent Hansen, forlangt at få månedlige indberetninger, og dels har regionsledelsen indskærpet indberetningspligten overfor de lokale ledelser.

Jeg kan også konstatere, at der i regionerne pågår et større arbejde med at få optimeret sikkerheden på de retspsykiatriske afdelinger, bl.a. på baggrund af anbefalingerne i Danske Regioners rapport om kvalitet og sikkerhed i retspsykiatrien.

Herudover ser det ud til, at Region Midtjyllands gennemgang af sikkerheden efter de mange absenteringer i 2010 har ført til en drastisk reduktion i antallet af rømninger i Risskov.

Det er på den baggrund min klare forventning, at der i lyset af regionernes øgede fokus på registreringer og sikkerhed sker en yderligere reduktion i antallet af absenteringer fremover.

Jeg forventer også, at regeringens fokus på psykiatrien og den kommende handlingsplan, som bl.a vil tage udgangspunkt i anbefalingerne fra regeringens psykiatriudvalg, vil bidrage til at udvikle og udbygge indsatsen over for mennesker med psykiske sygdomme.

Tak for ordet.